

Kolbäcks Hembygdsförening 40 år – Lars-Åke Flodström minns hembygden

Vilken fantastisk och imponerande resa Kolbäcks hembygdsförening gjort under de här fyra decennierna! Så många eldsjälar (ingen nämnd, ingen glömd) som tillsammans under åren på olika sätt bidragit till att göra föreningen och dess webbplats till en guldgruva för oss som växt upp i Kolbäck, men också för andra intresserade att kunna ta del av samhället Kolbäcks långa historia och utveckling. Att även fotograf Åhmans enorma fotosamling genom lyckliga omständigheter räddades till eftervärlden var ju i sig helt fantastiskt.

Själv satt jag i veckan och reflekterade över åren i Kolbäck och hur mycket som har förändrats sedan vi flyttade därifrån 1972! Samhället och dess byggnader har under de här dryga 50 åren förändrats en hel del då några byggnader rivits eller renoverats, plus att nya uppförts liksom stora ombyggnationer av stationsområdet och den gamla viadukten som genomfördes för runt 20 år sedan.

Vår käre far hade under sin sista tid i livet grubblerier och funderingar över kommunsammanslagningen som genomfördes 1971 och problemet med två folkparker i samma kommun. Hur det gick fick han själv aldrig veta men redan under de första åren som gemensam kommun blev resultatet att Kolbäcksparken under de nya ekonomiska förutsättningarna tvingades dra ner på antalet föreställningar och ta större hänsyn till vilka artister och orkestrar Hallstaparken bokade. Under dessa tuffa förutsättningar tillsammans med stigande artistgager och allmänt minskande folkparks besökare var det ingen stor överraskning att parken i Kolbäck i slutet av 70-talet fick vika ner sig och läggas i malpåse under det kommande decenniet.

Så här många år efteråt kan jag fortfarande då och då tänka tillbaka på vad som kunde ha hänt om pappa fått fortsätta leva. Är ganska övertygad om att han skulle lyckats förhandla fram en godtagbar överenskommelse mellan Hallstaparkens styrelse och kommunen vad gäller både ekonomiska bidrag och antalet föreställningar i de bägge folkparkerna då Kolbäck av traditionen sedan många år bokade in söndagar och onsdagar som populära spelkvällar medan Hallstaparken vanligtvis bokade in sina föreställningar på fredag eller lördag.

Från parkåren är det två musikhändelser som tyvärr av olika anledningar inte kunde genomföras. Jag tänker på sommarsången 1963 då The Beatles första Sverigeturné bokades in att genomföras först i oktober. Hade turnén i stället genomförts under sommaren är jag nästan säker på att EMA Telstars Bengt-Åke Bengtsson ringt upp pappa och hört sig för om intresse

fanns för ett framträdande av den då relativt okända gruppen, precis som han under en stor del av 60-talet gjorde med så många andra av de stora internationella artisterna och popgrupperna. Hur speciellt var det inte att först spela den besökande popartisten eller gruppen på sin band eller skivspelare för att under kvällen både se och lyssna till någon av dessa live endast 50-talet meter från vår bostad.

1973 genomförde de blivande medlemmarna i ABBA en sommarturné som omfattade inte mindre än 62 spelplatser runt om i landet, och deras gage på 3,600 kr (ca 30 500 i dagens penningvärde) var inte mycket mer än när gruppen minus Anni-Frid uppträdde i Kolbäcksparken i början på juli 71, bara en dag innan Björn & Agnetas bröllop i Skåne. Troligtvis hade pappa, om han varit i livet, försökt engagera alla fyra för en delad konsert, då bara knappt ett år innan de slog igenom på allvar i Brighton. Ljudtekniken hade förstås utvecklats en hel del på bara två år, men "Clabbe", som under den här tiden fungerade som gruppens ljudtekniker, skulle säkert fått plats med all ljudutrustning vid scenens orkesterdike och då med förstärkt el kapacitet.

Med facit och så här många år efteråt känner jag och Kjell-Ove oss ändå väldigt stolta över vad pappa Gösta med stort stöd och mycket hjälp från vår mamma Elsa hann med att genomföra och uppnå under drygt två decennier tillsammans med oss barn!!! Att vår krönika om familjens år där nu finns att läsa i hembygdsföreningens jubileumsbok känner vi oss både hedrade, glada och tacksamma över. Glädjande också för oss båda att PRO Kolbäck med stöd av kommunen anordnat de populära onsdags danserna under mer än 30 år och därmed varit en garant för att parken fortfarande finns kvar 100 år efter dess tillblivelse uppe vid Borgby Skans.

Parken fick en renässans efter millennieskiftet då bilklubben Car Club 2000 tillsammans med Hallsta kommun anordnade föreställningar med bl.a. ett publikrekord då Jerry Williams drog 3 100 betalande åskådare sommaren 2005.

Att familjens år i parken kunde vara både inspirerande och glädjefyllda, men även arbetsamma, speglas av ett par speciella händelser från sommarsäsongen 1967 då parken i början av juni hade inbokade föreställningar söndag, onsdag, torsdag samt söndag igen. Av artisterna kan nämnas onsdag kvällens uppträdande av popgruppen "Tages" och kvällen efter Sven Ingvars som under den här tiden drog storpublik till landets folkparker. Så även i Kolbäck med över 1 000 besökare! På de båda kvällarna då Curt-Görans från Eskilstuna samt Rolf Roberts från Västerås spelade upp till dans uppgick publiken till mellan 6-800 besökare. Då blev givetvis tiden för vila och återhämtning minimal. Desto roligare då att uppoffringen resulterade i stora plus vad gäller entréintäkterna.

Själv stod jag just den här veckan i begrepp att sluta i grundskolans 9:e klass! Men innan avslutningen på fredagen åkte alla elever i årskurs 9 till Stockholm på efterlängtd klassresa. Vi besökte förutom Tekniska muséet och Kaknästornet även Skansen, och som avslutning på resan Gröna Lund. Eftersom det under den här tiden fanns mellanöl att köpa fritt bar det sig inte bättre än att några elever passade på att köpa och dricka en hel del under vår vistelse där varvid en av eleverna under bussresan hem kränktes på en av lärarnas byxor med disciplinära åtgärder som följd i samband med avslutningen!

Själv höll jag mig nykter och kom cyklandes hem till parken under tidig kväll för att så smidigt som möjligt leda min cykel sista biten in i parken upp till husets baksida och kunde samtidigt skåda all publik som strömmat till med anledning av Sven Ingvars framträdande på scenen. Min examen dagen därpå hade varken pappa eller mamma tid att fördjupa sig i. Skolan var aldrig någon högprioriterad del i våra föräldrars liv. Den enda gången mamma följde med mig till skolan var när jag började första klass i "Baracken" med Elisabeth Rydin som lärare!

Under våren -67 hade jag sökt och kommit in som elev på Parkskolans ekonomiska program, men det föll sig så att pappa tyckte att jag i stället kunde hjälpa honom med parksysslorna. Detta beslut meddelade jag Ragnar Hasselqvist som då var vår studie- och ämnesvalslärare. Aningen förvånad såg han sig tvungen att ringa upp pappa och höra sig för om det verkligen stämde? -"Jodå, det stämmer precis" var svaret han fick av pappa! - "Han ska hjälpa mig i parken, jobb finns det alltid att få"! Så blev det också och under de kommande drygt 4 åren fram tills jag påbörjade min militärtjänst hjälpte jag till med olika arbetsuppgifter i parken som kom att bli en fantastisk period i mitt liv där vi båda byggde upp en fin tillit till varandra trots den stora ålderskillnaden, aldrig ett ont ord.

Samma månad i juni spelade orkestern jag medverkade i dansmusik på "Gästis" i samband med att Kjell Barkmans storasyter gifte sig. Eftersom vi höll till på övervåningen fick vi besked av källarmästare Andersson att inte spela några jenka-låtar som vid den här tiden var en populär dans. Orsaken var oro över att golvet skulle påverkas negativt.

För att sluta cirkeln med tanke på ovanstående berättelse närvarade jag nyligen vid Ragnar Hasselqvists urnbegravning i Kolbäcks kyrka. Där träffade jag den äldsta dottern som gått i en parallellklass och vi konstaterade att det var 57 år sedan vi sågs. Ragnar blev nästan 98 år liksom före detta studierektor/biologilärare Olle Strömberg, även han nästan 98 år. Tiden i Centralskolan blev extra lång eftersom min klass fick flytta dit redan hösten 1962 när vi började 5:e klass efter att ha gått ett år i gamla kommunalhuset mitt emot kyrkan. Centralskolan invigdes hösten 1958! Kjell-Ove fick därför

gå hela sin högstadietid där. Stor och fräsch skola, men samtidigt lite småläskigt med alla högstadieelever.

Vill avsluta min tillbakablick med ett antal upplevelser och människor från min uppväxt i Kolbäck som etsat sig fast i mitt minne.

- Det imponerade stort på oss barn när vi under rasterna såg de tre svarta Pontiac-bilarna med Taxi Olle Eriksson, Valter Hedvall och Hedström som en efter en backade in bredvid varandra utanför bensin och taxistationen. Det var även häftigt att skåda de stora amerikanska bilarna som levererade kvällstidningarna och alltid överskred gällande hastighetsbegränsningar när de kom susande på Västeråsvägen mot samhället för snabb urlastning.

- Då jag i samband med riksdagsvalet i september 1970 fick den stora äran att skjutsa mina föräldrar till det gamla kommunalhuset som då fungerade som vallokal. Så högtidligt att se pappa och mamma uppklädda i kostym, överrock och hatt respektive dräkt och kappa vandra bort mot vallokalen tillsammans med alla andra lika uppklädda kolbäcksbor.

- Känslan av visst obehag när jag följde med pappa i bilen för att handla och vi stannade utanför Tobaksaffären där han köpte våra kvällstidningar. Då och då brukade Arne "Abborn" Johansson komma haltande trottoaren fram, stanna och knacka på rutan och fråga om han fick åka med?! Pappa brukade alltid säga att han inte hade tid för en skjuts.

Eller "Pott"-Oskar Eriksson som på sin motorcykel liknande moped halvt utklädd till privatpolis och med motorhandskar samt polisliknande bälte åkte minst ett par gånger per dag från sitt hem utefter Mölntorpsvägen för att stanna bland annat vid parkvägen under färden ner mot samhället och kolla så att trafiken och cyklister skötte sig. Kände alltid ett visst obehag när jag cyklade förbi honom. Minns att Oskar en tidig morgon efter en föreställning stannat för att plocka tomglas på parkeringen utanför entrén då pappa fick syn på honom under pappars plockningen och snabbt skyndade sig ner och gav honom en rejäl utskällning.

Även verkstadsskolans elever kunde vara en källa till oro när jag skulle cykla hem och de låg och skrånade på gräsmattan ut mot vägen.

- År 1957 när pappa tillträdde som ordförande i parken följde jag med honom och Karl-Gösta till gamla polishuset/kommunalhuset där "Stor" Anders Andersson bodde på husets övervåning. Anledningen till besöket var att Karl-Gösta skulle börja lära sig bokföring med "Stor" Anders som lärare. Lättlärd som K-G var började han sen sköta parkens bokföring och fortsatte att göra så ända fram tills vi flyttade därifrån 1972! Pappa hade även stor hjälp av Kjell-Ove som förutom utomhus sysslorna också var väldigt duktig på att tyda inkommande skrivelser från olika företag och dessutom korrekturläsa och justera pappas nedskrivna rader från notblock till skrivmaskin

som sen postades till olika myndigheter för parkens räkning. För egen del tyckte jag bäst om att göra grusgångar och gräsmattor fina.

Visst var det kul när pappa ofta blev stoppad i samband med ärenden till Kolbäck när det exempelvis varit mycket folk på någon föreställning och ortsbor som varit där ville prata och kommentera deras självupplevda nöjeskväll. Ett kärt minne är också de många samtalen i samband med pappas besök på Handelsbankens lokalkontor där Gunnar Barkman och övriga anställda alltid hade något att förtälja och prata om tillsammans med honom efter en lyckad föreställning som gett ett bra överskott i parkens kassa.

Alla kollin med basarvaror som pappa, Kjell-Ove eller båda tillsammans hämtade med bil från godsmagasinet.

Personalen på Konsum försökte alltid lösa uppkomna problem och fylla på sinande lager av kaffebröd etcetera. Många gånger kunde han möta någon av Kolbäckes egenföretagare i samband med ett ärende ner till samhället och passade samtidigt på att beställa allt från grus av Svanströms åkeri till att boka in arbete med ledningar eller proppskåp hos Bröderna Anderssons Elektriska! På den tiden var också Postverkets lokaler nog så viktiga med omfattande service. Det blev också den sista byggnad pappa besökte under tidig förmiddag den där ödesdigra tisdagen den 14:e december 71 då han först tömde parkens postfack nr 15 innan han stannade vid Herrevadsvägen och tog upp VLT ur postlådan för att sedan fortsätta med bilen hem.

Kolbäckes Järnaffär blev förstås genom åren en viktig butik där många verktyg, spadar, färger, cement och en mängd lövräfsor samt kärror inhandlades under årens lopp, alltid med suverän service av den mångkunnige ägaren Eric Andersson. Vi får heller inte glömma Tobaksaffären som genom åren blev en viktig knutpunkt för parken då de alltid sålde förköpsbiljetterna till scenens kommande varietéers, operetter och revy föreställningar. Ibland var artisten så dyr att det krävdes förköp av biljetter. Som när Henry "Manolito" Darrow genomförde sin show sommaren 69!

Kolbäckes lokalpolis som omväxlande två vid varje föreställning på pappas inrådan brukade se till att vara på plats under scenuppträdanden för att stärka upp och vara ett fint stöd till parkens ordinarie vakter. Självt minns jag bäst Erik Mörtberg och den reslige Folke Vestberg.

Jag skulle kunna fortsätta ett bra tag till men väljer att avsluta min tillbakablick från en tid som aldrig återkommer men som Kjell-Ove och jag själv inte skulle vilja ha ogjord, utan vi känner enbart stor vördnad och tacksamhet!

Västerås den 2/9 2024

Lars-Åke Flodström!